

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

Trg sv. Petra
Srijeda, 3. travnja 2024.

[Multimedia]

[U tekstu koji slijedi uključeni su i nepročitani dijelovi koje se također donosi kao da su izgovoreni.]

Mane i vrline. 13. Pravednost

Draga braćo i sestre, sretan vam Uskrs i dobar dan!

Evo nas na drugoj stožernoj kreposti: danas ćemo govoriti o *pravednosti*. To je socijalna vrлина u pravom smislu riječi. U *Katekizmu Katoličke Crkve* definirana je na sljedeći način: „moralna krepost koja se sastoji u stalnoj i čvrstoj volji dati Bogu i bližnjemu što im pripada“ (br. 1807). To je pravednost. Često se pri spomenu pravednosti navodi i krilatica koja je predstavlja: „*unicuique suum* – svakome njegovo“. To je vrлина zakona, koja nastoji ravnopravno urediti odnose među ljudima.

Slikovito je predstavljena vagom, jer ima za cilj „izravnati račune“ među ljudima, posebno kad prijete opasnost da budu iskrivljeni nekom neravnotežom. Njezin je cilj da se u društvu prema svakome postupa prema njegovom dostojanstvu. Ali već su drevni učitelji učili da to zahtijeva i druge kreposne stavove, kao što su dobronamjernost, poštivanje, zahvalnost, ljubaznost, čestitost,

dakle kreposti koje pridonose dobrom suživotu među ljudima. Pravednost je krepost koja služi dobrom suživotu među ljudima.

Svi razumijemo kako je pravednost temeljna za miran suživot u društvu: svijet bez zakonâ koji poštuju prava bio bi svijet u kojem je nemoguće živjeti, nalikovao bi džungli. Bez pravednosti nema mira. Naime, ako se pravednost ne poštuje, dolazi do konflikata. Bez pravednosti se uspostavlja zakon tlačenja slabijih od strane jačih, a to nije pravedno.

Ali pravednost je krepost koja djeluje i u velikim i u malim stvarima: ne tiče se samo sudnica, već i etike koja odlikuje naš svakodnevni život. Uspostavlja iskrene odnose s drugima: ostvaruje evanđeosko načelo prema kojoj kršćanski govor mora biti: „Da, da, – ne, ne!“ Što je više od toga, od Zloga je“ (Mt 5,37). Poluistine, podmuklosti kojima se želi obmanuti bližnjega, prešućivanja koja skrivaju prave namjere nisu stavovi u skladu s pravednošću. Pravednik je čestit, jednostavan i iskren, ne nosi maske, predstavlja se onakvim kakav jest, istinoljubiv je u govoru. Iz njegovih usta često izlazi riječ „hvala“: on zna da, koliko god se trudili biti velikodušni, drugima ostajemo dužni. Ako volimo, to je i zato što je nama prvima iskazana ljubav.

U predaji se mogu naći bezbrojni opisi pravednika. Pogledajmo neke od njih. Pravednik gaji veliku ljubav prema zakonima i poštuje ih, svjestan da oni predstavljaju barijeru koja štiti bespomoćne od arogancije moćnikâ. Pravednik ne brine samo o individualnoj dobrobiti, već želi dobrobit cijelog društva. Ne popušta, dakle, napasti da misli samo na sebe i da se brine za svoje stvari, koliko god da one bile legitimne, kao da je to jedino što postoji na svijetu. Krepost pravednosti jasno pokazuje – i stavlja nam na srce to kao zahtjev na koji moramo odgovoriti – da ne može biti istinskog dobra za mene ako ne uključuje dobro svih drugih.

Zato pravednik pazi da svojim postupcima ne šteti drugima: ako pogriješi, ispriča se. Pravednik se uvijek ispriča. U nekim situacijama ide tako daleko da čak žrtvuje osobno dobro kako bi ga stavio na raspolaganje zajednici. Želi uređeno društvo, gdje su ljudi ti koji daju ugled položajima, a ne položaji ti koji daju ugled ljudima. Prezire preporuke i ne trguje uslugama. Voli odgovornost i uzoran je u življenju i promicanju zakonitosti. Ovo potonje je, naime, put pravednosti, protuotrov za korupciju: koliko je važno odgajati ljude, osobito mlade, u kulturi zakonitosti! To je način da se spriječi rana korupcije i da se iskorijeni kriminal, izmičući mu tlo pod nogama.

Nadalje, pravednik se kloni štetnog ponašanja poput klevete, lažnog svjedočenja, prijevare, lihvarstva, ruganja i nepoštenja. Pravednik drži riječ, vraća posuđeno, isplaćuje pošteno plaće svim radnicima – onaj tko ne priznaje pravednu plaću radnicima nije pravedan, on je nepravedan – pazi dobro da ne iznosi nepromišljene sudove o bližnjemu, brani dobar glas i dobro ime drugih.

Nitko od nas ne zna jesu li u našem svijetu pravednici brojni ili su rijetki kao dragocjeni biseri. No, to su ljudi koji privlače milost i blagoslov kako na sebe tako i na svijet u kojem žive. Oni nisu gubitnici u usporedbi s onima koji su „lukavi i prepredeni“, jer, kako se kaže u Svetome pismu, „tko

teži za pravdom i dobrohotnošću, nalazi život i čast“ (*Izr 21, 21*). Pravednici nisu moralisti koji preuzimaju na sebe ulogu cenzora, nego čestiti ljudi koji su „gladni i žedni pravednosti“ (*Mt 5, 6*), sanjari koji u srcu čuvaju želju za sveopćim bratstvom. A za tim snom, posebno danas, svi imamo veliku potrebu. Trebamo biti pravedni muškarci i žene i to će nas učiniti sretnima.

Apel Svetoga Oca

S Bliskog Istoka nastavljaju, nažalost, i dalje stizati tužne vijesti. Još jednom ponavljam svoj odlučan zahtjev za trenutnim prekidom vatre u Pojasu Gaze. Izražavam svoje duboko žaljenje zbog volontera koji su poginuli dijeleći humanitarnu pomoć u Gazi. Molim za njih i za njihove obitelji. Ponovno apeliram da se tom iscrpljenom i napaćenom civilnom stanovništvu omogući pristup humanitarnoj pomoći i da se taoce odmah pusti na slobodu. Neka se izbjegava svaki neodgovoran pokušaj širenja sukoba u toj regiji i neka se radi na tome da se taj i drugi ratovi koji nastavljaju donositi smrti i trpljenje u mnogim dijelovima svijeta što prije okončaju. Molimo i neumorno se zalažimo da oružje utihne i ponovno zavlada mir.

Ne zaboravimo mučeničku Ukrajinu, toliko mrtvih! U rukama imam krunicu i Novi Zavjet koji su pripadali vojniku koji je poginuo u ratu. Taj se mladić zvao Oleksandr, Aleksandar, imao je 23 godine. Aleksandar je čitao Novi Zavjet i Psalme i podcrtao je, u Knjizi Psalama, Psalam 129: „Iz dubine, Jahve, vapijem tebi: Gospodine, čuj glas moj“. Taj 23-godišnji mladić je poginuo u Avdiivki, u ratu. Pred njim je bio život. A ovo je njegova krunica i njegov Novi Zavjet, koji je čitao i molio. Želim da sad svi ostanemo kratko u tišini i mislimo na tog mladića i mnoge druge poput njega, koji su umrli u tom ratnom ludilu. Rat uvijek uništava! Mislimo na njih i molimo se!